

A historical map of the Beveren - Verrebroek Gemeenestraat area. The map shows a dense network of streets and fields, with various buildings and landmarks marked. The title 'Beveren - Verrebroek Gemeenestraat' is prominently displayed in the upper left corner. The map is oriented with North at the top.

Beveren - Verrebroek Gemeenestraat

27 JANUARI 2021

ARCHEOSERVICE

Gemaakt door: Kirsten Van Campenhout

ARCHEOSER✓ICE
Kirsten Van Campenhout

Archeologienota

Beveren - Verrebroek Gemenestraat 27

Deel 2: Programma van Maatregelen

Kirsten Van Campenhout

Meerdonk 2021

Colofon

Titel: Archeoservice-rapport 001: Beveren Verrebroek Gemenestraat 27. Archeologienota. Programma van Maatregelen

Auteur: Kirsten Van Campenhout

Erkende archeoloog: Kirsten Van Campenhout (2015/00060)

Grafische illustraties/GIS: Archeoservice (tenzij anders vermeld)

Rapportnummer: Archeoservice-rapport 001

Uitvoerder: Archeoservice. Kirsten Van Campenhout

Vestiging: Bloempotstraat 23A, 9170 Sint-Gillis-Waas

Publicatiedatum: 26/01/2021

Publicatieplaats: 9170 Meerdonk

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

©Archeoservice, 2021

Archeoservice aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Archeoservice bewaart op een beveiligde wijze enkel informatie over opdrachtgevers en initiatiefnemers met specifieke doelen. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Gegevens worden op vraag van de opdrachtgevers of initiatiefnemers aangepast of gewist.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken via www.archeoservice.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Archeoservice mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

INHOUD

1.1	ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	1
1.2	GEMOTIVEERD ADVIES	2
1.2.1	De volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	2
1.2.2	De aan- of Afwezigheid van een archeologische site	2
1.2.3	Impactbepaling.....	3
1.2.4	Bepaling van de maatregelen.....	4
1.3	PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	5

1. Programma van Maatregelen

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Toponiem	Beveren Verrebroek Gemenestraat 27	
Projectcode Onroerend Erfgoed	2020L30 (Bureauonderzoek)	
	2021A50 (Landschappelijk bodemonderzoek)	
Kadastrale gegevens	Beveren Afd.: 5 Verrebroek/ Sectie A / Perceelnummers 655A en 655B	
Oppervlakte plangebied	Ca. 31.135 m ²	
Oppervlakte bodemingreep	Ca. 13.930 m ²	
Projectnummer Archeoservice	2021/0001	
Betrokken actoren	Erkende archeoloog:	Kirsten Van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/ 2015/00060)
	Betrokken actor:	Kirsten Van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/ 2015/00060)
	Betrokken derden:	Niet van toepassing
Beheer en plaats documentatie	Archeoservice	
	Bloempotstraat 23A	
	9170 Meerdonk	

1.2 GEMOTIVEERD ADVIES

1.2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE ONDERZOEK

Het vooronderzoek heeft tot dusver bestaan uit een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting werd afgetoetst met de geplande werken om zo tot een inschatting van het archeologisch potentieel te komen. Er werd gebruik gemaakt van beschikbare landschappelijke kaarten, historische kaarten en archeologische data. Het bureauonderzoek leidde tot een advies voor verder vooronderzoek onder de vorm van landschappelijke boringen.

In samenwerking met GATE bv werden in totaal 8 boringen geplaatst verspreid over het terrein. De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek werden getoetst met de archeologische verwachting uit het bureauonderzoek én met de geplande werken om een correcte inschatting van het archeologisch potentieel te bekomen. Op basis van deze vooronderzoeken is het mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over de verdere omgang met de eventuele archeologische resten binnen het plangebied.

1.2.2 DE AAN- OF AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het vooronderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- ✓ **Bureauonderzoek:** Het plangebied is gelegen in een overgangsgebied van een dekzandrug naar een depressie getekend door de Grote Geule. Dit betekent dat het gebied landschappelijk gezien erg gunstig is gelegen voor het aantreffen van steentijd artefactensites. Dit vermoeden wordt bevestigd door enkele meldingen van talrijke veldprospectievondsten en mesolithische vindplaatsen in de CAI, op ruime afstand van het plangebied.
Voor de latere periodes zijn geen meldingen bekend in de nabije en ruime omgeving van het plangebied. Het lijkt er op dat de noordelijke polders van het Waasland altijd te nat, te laag gelegen waren en vaak onderhevig waren aan de getijdenwerking. Het gebied kent wel een ontwikkeling in de (late) middeleeuwen, meer bepaald dankzij de inpoldering door de aanleg van dijken. Ondanks de dijken, wordt het gebied nog vaak geplaagd door langdurige overstromingen waardoor het steevast als onbebouwd agrarisch gebied in gebruik is genomen. Binnen het plangebied is pas in 2017 de eerste bebouwing gestart.
- ✓ **Landschappelijk bodemonderzoek:** Aan de hand van 8 landschappelijke boringen verspreid over het gebied zijn twee archeologische niveaus vastgesteld. De kans op het aantreffen van gaaf bewaarde in situ vindplaatsen van steentijd vondstenconcentraties wordt mogelijk geacht in de top van de eolische afzettingen. Dit niveau situeert zich op een variabele diepte in het projectgebied, net onder het oppervlak op de top van de dekzandrug en onder de Holocene kleiige afzettingen op de lagergelegen flanken (tussen 50 cm en 100 cm onder het maaiveld).
Er bevindt zich ook een archeologisch niveau waar bewaarde archeologische sporenconcentraties mogelijk zijn vanaf de ondergrens van de ploeglaag en de moederbodem. Enige eventuele archeologische sporen kunnen zich toonbaar maken in eventueel aanwezig E- of B-horizonten maar zullen zeker zichtbaar zijn vanaf de C-horizont. Dit niveau ligt ca. 50 cm diep binnen het projectgebied.

- ✓ **Gekende verstoring:** Het plangebied is eeuwenlang gebruikt geweest voor de landbouw. Ongeveer 30 jaar geleden is een perenboomgaard aangeplant op de percelen van het plangebied. In 2017 en in 2019 zijn loodsen gebouwd met bijhorende infrastructuur en verharding. Bij de bouw van deze loodsen is een iets grotere zone verstoord, waarbij de top laag is afgegraven en aangevuld met steenpuinverharding. In totaal is 7640 m² van het plangebied verstoord of bebouwd. Ter hoogte van deze zone kan men uitgaan van een verstoring van de bovenste 50-60 cm van het bodemarchief.

Samengevat stellen we dat de verwachting van een archeologische site binnen de zone van de geplande werken **hoog** is voor een steentijd artefactensite en **gemiddeld** voor sporenarcheologie (voornamelijk water-gerelateerde of rurale off-site fenomenen).

1.2.3 IMPACTBEPALING

De initiatiefnemer plant de nieuwbouw van een grote loods met bijhorende nutsvoorzieningen, nieuwe verharding rondom de gebouwen en de aanleg van een lagune en buffervoorziening. Op basis van het archeologisch onderzoek onderneemt de initiatiefnemer de moeite om het terrein op te hogen om de ingreep in de bodem tot een minimum te beperken:

- ✓ Volgens de bouwplannen en communicatie met het architectenbureau is bepaald dat de afgraving van de top laag wordt beperkt tot 20 cm voor de bouw van de loods (4200 m²) en de aanleg van de verharding (5350 m²).
- ✓ De vloerplaat van de loods rust op grindkernen die dieper gaan, maar een beperkte oppervlakte innemen. Bovendien is er zo goed als geen grondverzet bij het plaatsen van grindkernen.
- ✓ Voor de aanleg van de lagune (4100 m²) wordt een deel van de oppervlakte tussen de 0 cm en maximaal 30 cm afgegraven.
- ✓ Ter hoogte van de Gemenestraat wordt een buffervoorziening (280 m²) aangelegd dat voor een verstoring van maximaal 30 cm ten opzichte van het huidige maaiveld zal veroorzaken.
- ✓ Aansluitend op de nieuwbouw loods worden enkele putten gezet waarbij de verstoring ruim 2 m diep zal gaan. Deze staan zo goed mogelijk geconcentreerd en de vermoedelijke oppervlakte hiervan is ca. 50 m².

Het eerste archeologische vlak verwacht wordt op een diepte van ca. 50 cm onder het maaiveld. Het archeologisch niveau met steentijdpotentieel varieert in diepte, maar kan voorkomen tussen 50 cm en 100 cm onder het maaiveld. Dat betekent dat de bouwheer, met de maatregelen die ondernomen worden, telkens een buffer van 20-30 cm garandeert om de mogelijke archeologische vlakken te vrijwaren.

Ondanks de maatregelen die de bouwheer treft, kan het niet uitgesloten worden dat erg lokaal, versnipperd en in beperkte oppervlakte de bodem integraal verstoord kan worden (bijv. thv de nutsvoorzieningen). Het intensifiëren van de onderzoeksmethode zou resulteren in een hoge investeringskost die niet meer in verhouding staat met het gewenste resultaat.

Bovenstaand overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-)onderzoek ontbreekt. De investeringen die gepaard gaan met verder archeologisch onderzoek staan geenszins in verhouding tot de beperkte resultaten die dergelijk onderzoek naar verwachting zal opleveren.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze archeologienota bleken voldoende om het ontbreken van het potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch onderzoek te staven. **Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen.**

1.2.4 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

Gezien het gering potentieel tot kennisvermeerdering worden geen verdere maatregelen geadviseerd. Daarbij herinneren we aan de voorwaarde dat de ingreep in de bodem beperkt wordt tot 20-30 cm (m.u.v. nutsvoorzieningen edm). Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed.¹

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.

1.3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Niet van toepassing.